

Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesinin 10/3/1961 tarih ve 1695/1755 sayılı kararında temizleme ve aydınlatma resmi kira parasından sayılmadığı ve kira parasının bir cüz'ü olmadığı kabul edildiği halde tarih ve sayıları yukarıda gösterilen diğer kararlarda hilâfi benimsenmiş olduğu görüldükten, kararlar arasında içtihat aykırılığı bulunduğu oybirliğiyle karar verildikten sonra işin esasî görüşülüp konuşuldu :

Borçlar Kanununun 248 inci maddesinde «adî icar bir âkittir ki mucir onunla ücret mukabilinde bir şeyin istimalini terketmeyi iltizam eder» denilmiş olmasına nazaran kira parası kiralananın kullanılması karşılığıdır. 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan temizleme ve aydınlatma resmi yapılan bir hizmetin karşılığıdır. Bu Kanunun 9 uncu maddesinin 9 uncu fıkrasıyla veya kira mukavelenamesinde konu-

lan bir şartla tamamının veya bir kısmının kiracıya yükletilmiş olması bu resmin mahiyetini değiştirdiği gibi bu borcun kira parasının bir cüz'ü olarak kabulünü gerektirmez. Bu itibarla borçlu bulunduğu temizleme ve aydınlatma resmini ödemeyen kiracının Borçlar Kanununun 260 ıncı maddesine dayanılarak mütemerrit sayılması ve kira akdinin fesholunması düşünülemez. Bu resmi kiralayan ödemiş ise bu alacak onun kiracı zimmetinde adî bir alacağı niteliğini alır.

Sonuç : Temizleme ve aydınlatma resminin kira parası sayılamıyacağına ve kira parasının bir cüz'ü olmadığına ve bu resim ödenmediğinden Borçlar Kanunun 260 ıncı maddesine dayanılarak temerrüt sebebiyle kira akdinin feshi istenilemeyeceğine ilk görüşmede üçte ikiyi aşan oyçokluğuyla 4 Mart 1968 tarihinde karar verildi.

Danıştay İctihadı Birleştirme Kararı

Esas No : 966/67
Karar No : 967/8

Ozeti : 3546 sayılı Danıştay Kanunu zamanında açılmış bulunan ve 521 sayılı Kanunun yürüdüğü devrede karara bağlanacak olan davalarda, 521 sayılı Kanunun 68 ve 70 inci maddelerinin uygulanamayacağı, 71 inci maddenin ise bazı kayıtlı uygulanacağı hakkında

3546 sayılı Danıştay Kanunu'nun yürürlükte bulunduğu sırada açılmış ve bu Kanuna göre dava açma süresi geçirildiği halde 521 sayılı Danıştay Kanunu'nun yürürlüğe girmesine kadar karara bağlanmamış olan davalarda dava açma süresi bakımından eski hükümlerin mi ? yoksa 521 sayılı Danıştay Kanunu'ndaki dava açma süreleriyle ilgili yeni hükümlerin mi ? uygulanacağı hakkında Altıncı Daire'nin (E. 61/1342, K. 66/1732), (E. 63/3343, K. 66/2906), (E. 62/1840, K. 66/3063) sayılı kararları ile Beşinci Daire'nin (E. 63/3289, K. 66/3959), (E. 65/3199, K. 66/181) sayılı, Sekizinci Daire'nin (E. 66/1457, K. 66/1928) sayılı, Dava Daireleri Kurulu'nun (E.61/263, K. 65/17) ve (E. 63/180 - K. 65/41) sayılı kararları arasında aykırılık bulunduğu bahisle bu aykırılığın 521 sayılı Danıştay Kanunu'nun 45 ve 46 ncı maddeleri gereğince içtihadın birleştirilmesi yolu ile giderilmesi, Altıncı Daire'nin 24/10/1966 gün ve 3684/5299 sayılı kararı ile istenilmiş olduğundan, konu ile ilgili karar ve dosyalar, Başkanun sözcüsünün düşüncesi ile Raportör Üye'nin raporu ve mevzuat, İctihatları Birleştirme Kurulu'nca incelenerek gereği düşünüldü :

İctihadın birleştirilmesine konu teşkil eden kararların ve taallük ettiği dosyaların incelenmesi sonucunda, bu davalarda uygulanan veya uygulanmayan süre ile ilgili hükümlerin 521 sayılı Danıştay Kanunu'nun 68, 70 ve 71 inci maddeleri olduğu; zira Dava Daireleri Kurulu'nun 12/3/1965 gün ve E. 63/180, K. 65/41 sayılı kararında 521 sayılı Danıştay Kanunu'nun 70 inci maddesi hükmünün evvelce açılmış davalarda da uygulanması gerektiği belirtildiği halde, aynı kurulun 29/1/1965 gün ve E. 61/263, K. 65/17 sayılı kararıyle, sözü edilen maddenin tatbik edilemeyeceği belirtilerek süre aşımı sebebiyle davanın reddedildiği; Sekizinci Daire'nin 8/6/1966 gün ve E. 66/1457, K. 66/1928 sayılı kararında ise, ileri sürülen süre def'inin varit görülmemesi üzerine yapılan düzeltme talebi kabul edildikten sonra davaya yeniden bakıldığı ve 70 inci maddede öngörülen halin bir defaya mahsus olduğu, müteaddit başvurmalarda bu hükümden yararlanılamayacağı açıklanarak cereyan eden süre sebebiyle davanın reddolunduğu, Beşinci Daire'ce, idarenin tasarrufu, Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 1/2/1965 gününde tebliğ edilen 18/12/1964 günlü ve E. 62/518, K. 64/490 sayılı kararı ile iptal edildikten sonra açılan tazminat davasının, eski Kanun zamanında ve o Kanun'un öngördüğü süre içinde bir tazminat davası açılmadığından tazminat isteme hakkının düştüğü ve 521 sayılı Kanun'un 71 inci maddesinin bu davada uygulanamayacağı açıklanarak davanın süre aşımı sebebiyle reddedildiği, Altıncı Daire'nin 20/4/1966 gün ve esas E. 61/1342, K. 66/1732 sayılı kararıyla, İl İdare Kuruluna yapılan itirazın yetkisizlik yönünden reddine dair kararın davacıya 13/2/1961 gününde tebliği üzerine Belediye tasarrufuna karşı davanın, 24/3/1961 gününde ve 521 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde yazılı 30 günlük müddet geçtikten sonra açılması yüzünden reddedildiği, şu hale nazaran eski kanun zamanında açılan bahse konu davalarda, yeni kanunun süreyi düzenleyen hükümlerinden bir kısmını teşkil eden 68, 70 ve 71 inci maddelerinden bazılarının uygulanarak ve bazılarının da uygulanma yeri olmadığı belirtilerek kararlar tesis edildiği anlaşılmış ve bu üç mad-

denin uygulanması yönünden kararlar arasında uyumsuzluk bulunduğu tespit edilmiş olduğundan içtihadın birleştirilmesi lüzumuna ovcuğu ile karar verilerek esasın incelenmesine geçildi.

Kanunların geçmiş olaylara dokunup dokunmaması yani makale şamil olması veya olmaması hususu, bazı kanunlarda bizzat düzenlendiği halde, 31/12/1964 gününde Resmî Gazete ile yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 521 sayılı Danıştay Kanunu, 171 inci maddesiyle kendinden evvelki mevzuatı yürürlükten kaldırmasına ve yargılama usulleri yönünden kısmen de olsa farklı hükümler getirmiş olmasına rağmen, bu hükümlerin görülmekte olan davalara uygulanma tarzını açıklamamıştır.

Yargılama hukukuna göre, dava; dava dilekçesi ile başlayan ve hükümle neticeye ulaşan, mahkeme veya taraflarca yapılan usul işlemlerinin bütününden meydana gelen bir manzume olarak tarif edilebilir. Bir dava münasebetiyle yapılan usul işlemlerinden her birinin onun yapıldığı zamandaki kanun hükmüne tabi olacağı tabiidir. İster özel hukuk, isterse kamu hukuku dahilinde olsun, kanunlar, genel olarak derhal tesirlerini husule getirirler. Bu ilkeye ancak zaman içinde devam eden muamele ve münasebetlerde bir özellik tanınabilir ki, bu husus, kazanılmış hak kavramının bir sonucu olarak ifade edilebilir. (Guido Zanobini, İdare Hukuku cilt 1. sahife 80, Prof. Dr. Necip Bilge, Medenî Yargılama Hukuku, sahife 20 ve müteakip)

Gerek mülga mevzuata ve gerekse 521 sayılı Danıştay Kanunu hükümlerine göre, davanın açılması ile ilgili süre hükümlerinin amme intizamından olduğunda ve bu hükümlerin re'sen gözönüne alınarak uygulanacağına tereddüt olunamaz. Bu sebeptendir ki, kanunlarda öngörülen zaman içerisinde kullanılmayan haklar düşer; eski kanunun kabul ettiği bir sürenin yeni kanun tarafından daha uzun olarak tayin ve tespit olunması keyfiyeti, süresi dışında yapılmış ve bu yüzden düşmüş olan bir hakkı kendiliğinden ihya edemez. Bunun gibi, eski kanunun uzun olarak tayin ettiği bir süre içinde geçerli olarak yapılan bir işlem de, yeni kanunun bu süreyi kısaltması suretiyle kendiliğinden hükümsüz hale getirilemez. Bu bakımdan usul kanunları, daha evvelki kanun zamanında vücut bulmuş ve neticelerini doğurmuş hadiselerle uygulanamazlar.

Süre hükümlerinden bazıları olan ve kararlar arasında uyumsuzluğa konu teşkil eden 521 sayılı Danıştay Kanununun 68, 70 ve 71 inci maddelerinin arzettiği özellik ve ayrıntılarına göre her birinin başlı başına incelenerek sonuca varılmasında zaruret görülmüştür.

I — 30/3/1931 tarihinde neşredilen 171 numaralı tefsir kararı, herhangi bir idarî karar aleyhine merciünden gayri bir mahkemeye başvurulmuş olup da müracaatın vazife noktasından reddedilmesi halinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 193 üncü maddesinde yazılı 10 günlük müddetin; bu karar temyiz edilmiş ise ret kararının kat'iyet kesbettiği tarihten, karar temyiz edilmiş ve kararın düzeltilmesi yoluna başvurulmamış ise düzeltme müddetinin mürrurundan, kararın düzeltilmesi yoluna başvurulmuş ve talep reddedilmiş ise hüküm teffim veya tebliğinden başlaması esasını kabul etmiştir. Bu bakımdan ve örneğin idarî bir karar aleyhine adliye mahkemelerine açılan bir davanın eski mevzuat zamanında reddedilmesi halinde, ilgilinin, bu kararın kesinleştiği tarihten itibaren 10 gün zarfında Danıştaya davasını açması iktiza eder. Bu süre zarfında kullanılmayan hak düşeceğinden, 521 sayılı Kanunun 68 inci maddesi ile eskiden öngörülen sürenin 30 güne çıkarılması, davacının durumunda bir değişme yapamaz ve düşen dava hakkını ihya edemez. 10 günlük süre geçmeden önce 521 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi halinde, ilgilinin, yeni süre hükmünden yararlanacağı tabiidir.

II — 3546 sayılı Danıştay Kanununun 34 üncü ve Tüzüğün 65 inci maddeleri, yalnız muratepe müracatını kabul etmiş ve yapılan bir idarî muamele veya kararın kaldırılması yahut değiştirilmesinin dava müddeti içinde münhasıran mafevk idarî merciden istenebilmesi esasını ve ancak bu suretle yapılan müracaatların dava müddetini durduracağını öngörmüştür. 3546 sayılı Kanunun bu sistemi, işlem tesis eden idarî makama başvurmayı dava sürelerini durdurucu bir tasarruf olarak kabul etmediğine göre, üzerinde üst merci bulunmayan bir idarî kuruluş tarafından tesis edilen işlem veya kararın kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir karar verilmesi için o makama dava açma süresi içinde vukubulan başvurunun da işlemeye başlamış olan dava süresini durdurup bir tasarruf olarak kabulüne imkân yoktur. Gerçekten 521 sayılı Kanun bu husustaki mahzuru gidermek amacı ile yeni hükümler getirmiş ve 70 inci madde ile konuyu yeniden düzenlemiştir. Bu hükmün, kendinden önceki mevzuata göre hukukî sonuçlarını hasıl ederek taraflar arasında kazanılmış haklar doğurmuş olan hadiselerle uygulanması ve düşen bu hakları kendiliğinden geçerli bir hale getirmesi hukuken düşünülemez.

III — 3546 sayılı Kanunun 32 nci maddesi «İdarî kaza yolu ile Devlet Şûrasına dava açmak müddeti her nevi muamele ve kararların alâkahılarına usulü dairesinde tefhim veya tebliğinden yahut idarî vazifelerin ifası vesilesiyle vukubulan fiiller hakkında icraya ittila tarihinden itibaren hususi kanunlarla müddet tayin edilmeyen hallerde 90 gündür» hükmünü getirmiş, 2/7/1946 tarih ve 11/35 sayılı içtihadî birleştirme kararı ile de, idarî bir hizmetin kusurlu yürütmesinden dolayı açılacak tazminat davalarının, hadis olan zararın vukuuna ittila tarihinden itibaren idarî dava süresi içinde açılması lâzım geldiği yolunda içtihad birleştirilmiştir.

Bu mevzuat ve içtihad göre, idarî bir hizmetin kusurlu yürütmesinden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davalarının, zararın vukuuna ittila tarihinden itibaren idarî dava açma süresi içinde ikame edilmiş olması gerekir. Eski mevzuat ve içtihad, halen yürürlükte bulunan 521 sayılı Danıştay Kanununun 71 inci maddesinde olduğu gibi kademeli ve tarafların ihtiyarına terk edilmiş bir durum tanımamıştır. Bu sebeple idarî bir hizmetin kusurlu yürütmesinden dolayı uğradığı zararı, tam kaza davasına mevzuatın öngördüğü süre içinde konu yapmamış olan bir kimsenin, tazminat isteme hakkının düştüğünü kabul etmek zaruridir.

Bir kimsenin tazminat isteme hakkını kullanmadan kusurlu olan idarî karar ve işlemin iptalini süresi içinde dava eylemesi halinde, bu anlaşmazlık, eski mevzuat zamanında işlem veya kararın iptali ile sonuçlanmış ve bu hüküm hukukî sonuçlarını o devrede hasıl etmiş ise, 521 sayılı Danıştay Kanununun 71 inci maddesini bu hadiseye uygulamaya imkân yoktur. Aksi tarzda bir düşünce, 521 sayılı Kanunun mer'iyet tarihini gerilere götürmek ve onu geriye yürütmek gibi bir netice meydana getirir ki, bu sonuç hiç bir suretle kabul edilemez.

İdarî bir işlem veya karar hakkında açılan davanın, 521 sayılı Kanunun yürürlükte olduğu devrede işlem veya kararın iptaliyle sonuçlandı veya bu karar 3546 sayılı Kanun zamanında verilmiş olmakla beraber ilâmın tebliğ işlemlerinin 521 sayılı Kanunun yürüdüğü zaman içinde tekemmülü sebebiyle hükmün hukukî varlığını yeni kanun zamanında iktisap ettiği hallerde, iptal hükmünün 521 sayılı Kanuna tabi olması, kanunların yürürlüğe girmekle tesirlerini derhal icra edeceği ilkesinin tabii bir sonucu olmak lâzım gelir. Gerçekten 521 sayılı Danıştay Kanununun 71 inci maddesi, eski mevzuattan farklı olarak «İlgililer, haklarını da ihlâl eden bir idarî işlem dolayısıyla Danıştayda iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi, ilk önce iptal davası açarak bu dava üzerine işlemin iptali halinde bu husustaki kararın tebliği tarihinden doksan gün içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de yukarıki madde uyarınca idareye başvurmak hakları saklıdır.» hükmünü getirmiştir. İptal davası hangi tarihte açılırsa açılsın, tesis olunan iptal hükmü, 521 sayılı Danıştay Kanununun yürüdüğü devrede hukukî neticelerini doğurmuş ise, o hüküm 521 sayılı Kanuna tâbi olur ve o kanuna göre tesirlerini icra eder; lehine iptal kararı verilen, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren doksan gün içinde tam yargı davasını açmak veya bu konuda 70 inci madde uyarınca idareye başvurmak haklarını kazanır. 71 inci maddenin bu açık sarahatı ve kanun koyucunun bu haktan 521 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce dava açanların yararlanamayacaklarını bir intikal hükmü ile belirtmemiş olması, aksine 71 inci maddenin ayrıntılı bir durum yaratmadan uygulanması suretinde arzu ve iradesinin tecelli etmiş bulunması karşısında, tazminat isteme hakkının iptidaen kullanılmadığından düştüğü ileri sürülemez. Zira yeni bir hukukî durum hasıl olmuş ve ilgili bu durum neticesinde kanuna dayanan yeni

haklar kazanmıştır. Biri diğerinin şartı ve sonucu olarak kanunun 71 inci maddesi ile vücut bulan bu hukukî durum ve münasebeti, kanunların yürürlüğe girmekle tesirlerini derhal icra edeceği kaidesinin bir sonucu olarak kabul ve izah etmek lâzımdır.

S O N U Ç :

I — 171 sayılı tefsir kararı ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 193 üncü maddesi uyarınca, 10 günlük müddet geçirildikten sonra Danıştaya açılan davalarda, 521 sayılı Danıştay Kanununun 68 inci maddesinde yazılı 30 günlük sürenin uygulanamayacağına ve içtihadın bu yolda birleştirilmesine 25/11/1967 gününde yapılan birinci müzakerede oybirliğiyle,

II — 521 sayılı Danıştay Kanununun 70 inci maddesi hükmünün, tesis edilen bir idarî işlem veya karar hakkında, üst merci yokas bu işlem veya kararın değiştirilmesi, kaldırılması veya yeni bir işlem tesisi için 3546 sayılı Kanun zamanında o kararı veren makama yapılmış başvurmalara uygulanamayacağına ve içtihadın Dava Daireleri Kurulunun 29/1/1965 gün ve E. 61/263, K. 65/17 sayılı kararı dairesinde birleştirilmesine 25/11/1967 gününde yapılan birinci müzakerede üçte iki çoğunlukla,

III — a) 3546 sayılı Kanun zamanında açılmış iptal davasının o kanun zamanında işlem veya kararın iptali ile sonuçlanmış ve bu hüküm neticelerini o devrede hasıl etmiş ise, bundan sonra açılacak tam kaza davalarının süre aşımı sebebiyle reddi lâzım geldiğine ve içtihadın bu yolda birleştirilmesine 2/12/1967 gününde yapılan ikinci müzakerede oybirliğiyle,

b) 3546 sayılı Kanun zamanında ikame edilmiş bir iptal davasının, 521 sayılı Danıştay Kanununun mer'iyeti sırasında iptal ile hükme bağlanmasından veya bu karar 3546 sayılı Kanun zamanında verilmiş olmakla beraber ilâmın tebliği işlemlerinin 521 sayılı Kanunun yürüdüğü devre içinde vâki olması sebebiyle hukukî varlığın yani Kanun zamanında kazanmasından sonra açılmış bulunan tam yargı davalarında, 521 sayılı Danıştay Kanununun 71 inci maddesinin uygulanacağına, bu kabil davaların, iptal hükmünün tebliği tarihinden itibaren 90 gün içinde açılmış bulunmaları halinde süre sebebiyle reddedilemeyeceğine, içtihadın bu yolda birleştirilmesine birinci müzakerede karar nisabı hasıl olmadığından 2/12/1967 gününde yapılan ikinci görüşmede oyçokluğu ile karar verildi.

AYRIŞIK OY

X — Hukuk alanında, karar organlarının uygulama birliğinin sağlanması ve maddî vakıaları ve hukukî dayanakları aynı olan hâliselerde birbirine zıt kararlar verilmesinin, maşerî vicdanda yaratacağı tepkinin giderilmesi yönünden içtihatları birleştirme müessesesinin faydalı ve özellikle alt derece mahkemelerinin bulunduğu ülkelerde zarurî olduğu görüşüne karşılık, sosyal hayatın devamlı bir değişim ve gelişim halinde bulunmasına mukabil mevzuatın bu gelişmeleri oldukça geriden ve ekseriya yetersiz bir surette takibi sebebiyle aradaki boşluğun içtihatlarla doldurulmasını zarurî kılması gibi maddî sebepler yanında yargı organlarının terekküp tarzına ilişkin usul hükümlerinden gelen sebeplerle, aynı kurullarca dahi değişik ve hatta zıt kararlar verilmesinin mümkün ve bir bakıma tabii bulunması karşısında, içtihatların birleştirilmek suretiyle dondurulmasının yukarıda işaret edilen sosyal vetireyi menfi surette etkileyeceği görüşü, müesseseyi, doktrinde ve hukuk çevrelerinde münakaşa edilegelen ihtilâflı bir konu haline getirmiştir.

Bu mütalâalara ilâveten, içtihatların birleştirilmesi suretiyle, liberal Anayasalarda genellikle yer alan, hâkimlerin, Anayasa'ya kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri hiçbir organ ve merci'in yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği esasına aykırı surette, icabında yargıcın vicdanî kanaati dışında bir kanaati kabule zorlanarak karar vermeye mecbur bırakılmasının, hukuken genel esaslara ve Anayasa Hukukuna aykırı bir durum yaratacağı da mülâhaza edilerek alt derece İdare Mahkemelerinin mevcudiyetine rağmen Fransa'da, bu müesseseye yer verilmemiş bulunmaktadır.

521 sayılı Danıştay Kanunuyla Müessesenin Türk Hukuk alanında hayatiyetinin devamına imkân verilmiş olması gerçeği karşısında, bütün bu aleyhteki mütalâalar ve kuruluşun ihtilâflı mahiyeti gözden uzak bulundurulmayarak, bütün mübâyetlerin telifi taleplerinin is'afı cihetine gidilmemesi ve müessesenin, aktüel faydanın mevcudî-

yeti ve konunun tesir sahasının genişliği gibi faktörler nazara alınarak son derece nadir ahvalde ve zaruret halinde başvurulmak suretiyle mahzurlarının asgariye indirilmesi uygun olur.

Birleştirilmesi istenen kararlar arasındaki aykırılık, içtihadın birleştirilmesi müessesesinin harekete geçirilmesini gerektirecek nitelikte görülmediğinden içtihadın birleştirilmesine yer olmadığı kanaati ile aksine verilen karara karşıyım.

AYRIŞIK OY

XX — Mülga Danıştay Kanununun 34 üncü maddesinde «Alâkalar tarafından idarî dava açılmadan önce, idarî bir muamele veya kararın kaldırılması yahut değiştirilmesi mafevk idarî mercilerden dava açmak için muayyen müddet içinde istenebilir. Bu suretle yapılan müracaatlar otuz ikinci maddede yazılı müddeti durdurur.

Temyiz yoluyla Devlet Şurasına vâki olacak müracaatlarda bu madde hükmü cari değildir.» ve Tüzüğün 65 inci maddesinde «İlgililer tarafından, idarî dava açılmadan önce davaya konu olabilen bir işlem veya kararın kaldırılması yahut değiştirilmesi, dava açmak için belli olan süre içinde üstün idarî mercilerden istenebilir. Üstün merci kararının sarîh veya zımnî reddine karşı dava açma süresinin hesabında ilk idarî karar üzerine cereyana başlamış olup muratebe müracaatı üzerine durdurulmuş olan süre de gözönünde tutulur ve hesaba katılır.» hükümlerinin yer almasına karşılık 521 sayılı Danıştay Kanununun 70 inci maddesi. «İlgililer tarafından, idarî dava açılmadan önce idarî bir işlemin kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan ve üst makam işlemi yapmış olan makamdan idarî dava açmak için belli olan süre içinde istenebilir. Bu müracaat, işlemeye başlamış olan idarî dava süresini durdurur.

Üç ay içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.

İsteğin reddi halinde dava açma süresi işlemeye başlar ve müracaat tarihine kadar geçmiş olan süre de hesaba katılır.

Temyiz yolu ile Danıştaya açılacak davalarda bu madde hükmü uygulanmaz.» hükmünü sevk etmek suretiyle, konuyu, eski mevzuattaki esastan ayrılmadan tahzim eylemiş bulunmaktadır. Gerçekten her iki hüküm de, henüz dava konusu olmamış bir idarî işlem veya kararın o safhada bir defa daha incelemeye tâbi tutulmasını, lüzumsuz dava açılmasını önleyici bir tedbir olarak mütalâa etmiş ve idarî safhada, hata varsa bunun giderilmesi amacı ile üst makama başvurma imkânını ilgililere tanımıştır. Bu yönden her iki Yasa koyucunun arzu ve iradesi aynı noktada birleşmektedir. 521 sayılı Danıştay Kanunu evvelki mevzuattaki boşluğun meydana getirdiği mahzurların izalesi amacı ile hükmü bugünkü hale getirmiş, başka bir tabirle Kanun koyucu eski hükmü bir bakıma tafsîl eylemiştir. Her iki hükümde, ilgililere, idarî dava açılmadan önce, bir idarî işlemin kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması için, idarî dava açmak için belli olan süre içinde üst makama başvurma hakkını tanı-

maktadır. Ancak yeni hüküm, üst makam bulunmadığı takdirde kararı veren mercie başvurma da işlemeye başlamış dava müddetini durduracağını öngörmektedir. Eski mevzuatın mer'i olduğu devre içinde üst merci bir idarî işlem tesis etse, bu işlemin kaldırılması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması için o makama vukubulacak müracaatlar aynı mercie başvurma mı addedilecek? yoksa bu başvurma üst makama başvurma mı sayılacaktır. Nitekim Sekizinci Daire'nin ikinci görüşü benimsediği ve içtihadını o yolda tesis eylediği içtihadın birleştirilmesi istenilen kararda yazılıdır. 3546 sayılı Kanunda üst makama başvurma hal süreyi durduran bir muamele olarak kabul edildiği halde, üst makamın mevcut olmaması halinde olunacak muamele gösterilmemiştir.

Binaenaleyh, dava sürelerinin başlaması, durması ve sona ermesini düzenleyen bir hükmün, mer'iyete girdiği anda derhal tesirini gösterecek ve görülmekte olan bütün davalara uygulanması gereken nitelikte olması bakımından, 70 inci madde hükmünün 3546 sayılı Kanun zamanında açılmış ve 521 sayılı Kanunun yürüdüğü devrede sonuçlanacak olan bütün davalara da uygulanması icabeder. Çünkü bu hükümle, tekemmül etmiş hukukî muameleler ve bunların doğurduğu mühtesep haklar bahse konu edilmemekte, aksine düzenleyici bir esasın uygulanma tarzı tanzim olunmaktadır.

Bu itibarla içtihadın Dava Daireleri Kurulunun 12/3/1965 gün ve E. 63/180, K. 65/41 ve Sekizinci Daire'nin 8/6/1966 gün ve E. 66/1457, K. 66/1928 sayılı kararları dairesinde birleştirilmesinin hukuka uygun düşeceği kanaatiyle çokluk kararına karşıyız.

AYRIŞIK OY

XXX — Usul Kanunlarının zaman içinde yürürlüğü konusunda ana prensip, kazanılmış hakların ihlâl edilmemesidir. Doktrinin kabul ettiği bu esas dairesinde Yüksek İctihadi Birleştirme Kurulu, Kanunumuzun 68 ve 70 inci maddeleri ile ilgili içtihadı bu suretle birleştirmiş, zamanında dava açılmamak suretiyle süre aşımına uğramış bir davada yeni Danıştay Kanununun yürürlüğe girmesi sebebiyle yeni bir dava süresi yaratılamayacağı görüşü benimsenmiştir.

71 inci madde için de aynı görüşün benimsenmesi gerekmektedir. Çünkü 2/7/1946 tarih ve 46/35 sayılı İctihadi Birleştirme kararı, tam kaza davalarının iptal davası ile beraber açılabilceğini ve bu davalarda dava süresinin zarara ittılma tarihi olduğunu kabul etmiştir. Eski Danıştay Kanunu zamanında bu İctihadi Birleştirme kararına göre açılmamış bir tam yargı davasının süre aşımı sebebiyle düştüğü açıktır. 521 sayılı Danıştay Kanunumuzun 71 inci maddesi hernekadar tam yargı davasının iptal hükmünün tebliğinden itibaren 90 gün içinde açılabilceğini hükme bağlamış ise de evvelce süre aşımına uğramış bir tam yargı davası açma hakkının 71 inci madde hükmüyle yeniden doğacağını kabul etmek hukuken mümkün değildir.

Bu sebeple kararın bu kısmına karşıyız.

YÖNETMELİK

Başbakanlık Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünden :

Futbol Müsabakalarında Müsterek Bahis (Spor - Toto) Teşkilât Müdürlüğünün İsim Hakkı Yönetmeliğinin 3 üncü maddesine (K) bendinden sonra (L) bendi ilâvesine dair Yönetmelik

Madde 1 — Spor Toto Teşkilâtı Müdürlüğü İsim Hakkı Yönetmeliğinin 3 üncü maddesine (K) bendinden sonra aşağıdaki (L) bendi eklenmiştir.

L)

a) «Türkiye Kupası» müsabakaları sonunda «Avrupa Kupa Şampiyonu Kulüpler turnuvasına katılma hakkı kazanıp bu turnuaya iştirak eden takıma 40.000 TL.
b) Balkan Kupasına iştirak eden takımlara 20.000 TL.
c) Avrupa Fuar Şehirleri Kupasına iştirak eden takımlara 20.000 TL.

Ödül verilir.

Yürürlük :

Madde 2 —

Devlet Bakanı tarafından onaylanmış bulunan bu Yönetmelik Resmî Gazete'de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

İLANLAR

Kdz. Ereğlisi Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

966/187

Davacı PTT. Genel İşletme Müdürlüğüne izafetle Kdz Ereğli PTT Müdürü Cevat Yılmaz tarafından davalı Ereğlinin Dikmen Pasajı altında mukim Ferhat Dünder aleyhine açmış olduğu 217,14 lira alacak davasının yapılan aleni muhakemesi sırasında :

Davalıya davetiye ilânen tebliğ edilmesine rağmen 6/2/1968 tarihli duruşmaya gelmediğinden, hakkında gıyap kararı çıkarılmasına ve ilânen tebliğine ve duruşmanın 16/4/1968 Salı günü saat 9.45 şe bırakılmasına karar verilmiştir. Davalı Ferhat Dünder'in belli gün ve saatte bizzat mahkemede hazır bulunması veya bir vekille kendisini temsil ettirmesi, aksi halde muhakemenin gıyabında görülüp bitileceği gıyap kararı tebliği yerine kaim olmak üzere ilân olunur. 3523